

Vader en zoon Thijssse gaven Nederland vorm

Terwijl vader Jac P. Thijssse de Nederlanders leerde om de natuur te koesteren met de door hem ontwikkelde Verkade-albums en de oprichting van Natuurmonumenten, sloeg zijn zoon Jo een andere weg in.

Als ingenieur en wetenschapper was hij een van de drijvende krachten achter de Afsluitdijk en de Deltawerken en probeerde hij de natuur juist naar zijn hand te zetten. „Inhoudelijk stonden deze twee mannen in feite lijnrecht tegenover elkaar.”

Jac P. Thijssse, oprichter van Natuurmonumenten, met zijn vrouw Leen en hun kinderen Jo (I) en Ko, gefotografeerd in 1898.

FOTO PRIVÉCOLLECTIE

Historica en schrijfster Eva Vriend, bekend van onder meer haar boek over Schokland 'Het eiland van Anna', dook speciaal voor de Maand van de Geschiedenis in de bijzondere familiegeschiedenis van de twee heren. In haar essay 'De waterzoon' onderzoekt ze hun onderlinge relatie, maar vooral hun en onze verhouding tot de natuur. „Die verandert steeds. De worsteling van vader en zoon Thijssse over wat je moet beschermen en waar je mag ingrijpen in de natuur, is nog altijd actueel, getuige de stikstofproblematiek en de zorgen om de biodiversiteit”, zegt Vriend.

De schrijfster woont niet ver van het Waterloopbos aan de rand van de Noordoostpolder. Ons land dankt zijn wereldwijde bekendheid als waterbouwlân aan al het onderzoek dat in dit bos heeft plaatsgevonden. „Jo Thijssse (1893-1984) was directeur van het Waterloopkundig Laboratorium in Delft, tegenwoordig Deltares geheten. In het bos werden op schaal modellen gebouwd voor de Deltawerken en de Oosterscheldekering, maar ook voor de haven van Beiroet, waarvoor Jo waterstaatkundige projecten leidde”, legt Vriend uit.

„Jac P. Thijssse (1865-1945) zette zich in om de Nederlanders de liefde voor de natuur bij te brengen en de natuur te beschermen. Het fascineert mij dat juist zijn zoon een ander carrièrepad koos. Jo wilde de natuur controleren, domineren en greep er stevig op in. Die tegenstelling onderzoek ik in mijn verhaal. Mijn interesse is ook persoonlijk. Dankzij Jo Thijssse, die onder leiding van Hendrik Lorentz, de Nobelprijswinnaar, aan de afsluiting van de Zuiderzee werkte, kon mijn familie een toekomst opbouwen op de bodem van diezelfde zee. Tegelijkertijd vraag ik me als historicus af: wat voor grootheidswaanzin is dit om een hele zee te willen afsluiten?”, vertelt Vriend.

Ze ontdekte dat de onderlinge relatie tussen vader en zoon, ondanks hun verschillende ideeën, altijd liefdevol en respectvol is ge-

bleven. „Dat zijn zoon in 1910, het jaar waarin zijn vader Natuurmonumenten oprichtte, civiele techniek in Delft studeerde, juichte hij toe. Jac P. had een groot geloof en vertrouwen in de wonderlijke wereld van de wetenschap en een enorm respect voor wat hij de 'knappe koppen' noemde. Toen zijn zoon in de Staatscommissie Zuiderzee mocht plaatsnemen, was hij trots. Hij keek enorm op tegen mannen zoals Hendrik Lorentz.”

Rechte kavel

„In eerste aanleg stimuleerde Jac P. dan ook zijn zoon. Al pleitte hij er wel voor om in de nieuwe polders niet alle wegen recht te maken, omdat dit niet prettig voor de mensen zou zijn. Maar Jo legde de polders met ratio en efficiëntie aan, precies wat ook de boeren wilden: met rechte, strakke kavels die goed te bewerken zijn.” Toen in de jaren dertig de grote werkloosheidsprojecten werden opgetuigd door de overheid en bijvoorbeeld het Twentekanaal en het Amsterdamse Bos werden aangelegd, was pa Thijssse minder enthousiast. „Het Amsterdamse Bos vond hij nog wel fantastisch. Maar dat de heide werd ontgonnen, vond hij minder fijn. Hij schreef een vlammend betoog waarin hij zich afvroeg hoeveel natuur we nog zouden inpolderen en opofferen en of dat wel verstandig was.”

„Zoon Jo vond dat we offers moesten brengen voor onze veiligheid. Maar aan het eind van zijn carrière, in de jaren zeventig, keek ook hij met gemengde gevoelens terug naar bijvoorbeeld de Deltawerken en de Afsluitdijk. Want al die ingrepen in de natuur, wat hadden die nu gedaan voor mens en dier? Hij constateerde in retrospectief dat ze bij al die grote waterstaatkundige projecten eerder ook ecologen, biologen en antropologen hadden moeten betrekken. In feite precies waarvoor zijn vader vroeger al had gepleit.”

Paola van de Velde

INTERVIEW ELLEN MASSARO HELPT JE VAN JE FOTOBULK AF

'Slechts een op de vijf foto's is waardevol'

Foto's. We zijn dol op het maken ervan, vooral sinds de komst van de smartphone. Maar wat doen we ermee? Vrijwel niets. Ze liggen digitaal te verstoffen in de cloud. Ellen Massaro, professioneel organizer, schreef het boek 'Oh, die foto's' voor mensen die orde willen scheppen in de chaos. „Wil je echt al die zonsongangen terugzien?”

Tekst Gertjan van Geen Foto Taco van der Eb

Vier, vijf, zes foto's van dezelfde gebeurtenis. Een snel kiekje van iets in een winkel, een schermabeeld, een bewogen beeld. Er is geen reden om ze allemaal te bewaren, maar door de toenemende ingebouwde geheugens op smartphones ook geen reden om ze van het toestel te verwijderen. Gevolg is een wirwar aan plaatjes, die na een whatsappje of post op Facebook dan wel Instagram niets anders doen dan bijdragen aan de opwarming van de aarde. Servers wereldwijd staan er immers vol mee, menig kilowattuur aan stroom gaat erdoor verloren. „Weg ermee”, zegt Ellen Massaro in haar strak ingerichte en toch knusse kantoorje in een voormalig Leidse jeneverstokerij. „Twintig procent van de foto's die je hebt gemaakt, zijn het waard om te bewaren. Die vertellen een verhaal. De rest kun je weggooien.”

Hagelnieuw

Massaro was freelance pr-medewerker voor architectenbureaus toen ze een sabbatical nam. Op zoek naar wat nieuws liep ze zo'n 25 jaar geleden tegen de beroepsopleiding voor 'organizers' aan, een hagelnieuw beroep. „Toen ik de om-

schrijving las, dacht ik: dat ben ik gewoon. Dit doe ik mijn hele leven al. Structuur aanbrengen, overbodige dingen weggooien. Opruimen is een middel om ervoor te zorgen dat het weer rustig wordt.” Ze gaf workshops, ook in timemanagement, kwam bij mensen thuis om orde op zaken te stellen en als vanzelf kwamen ook de schoenen dozen met foto's tevoorschijn. Ongeorganiseerd en wel. „Met foto's gaat het vaak zo van: dat fotoalbum maak ik nog wel een keer als het vakantie is of met de kerst. Maar het gebeurt niet, omdat mensen niet weten waar ze moeten beginnen.”

Ellen Massaro: „Opruimen is een middel om ervoor te zorgen dat het weer rustig wordt.”

Vijf tips

In haar boek 'Oh, die foto's' legt Ellen Massaro stap voor stap uit hoe je het overzicht kunt bewaren in de bulk aan (digitale) foto's. De hoofdstukken kunnen apart van elkaar gelezen worden. Om alvast te beginnen, heeft ze vijf tips.

- 1 Neem elke dag een paar minuten de tijd, als je op de wc zit of ergens zit te wachten. In twee minuten kom je al een heel eind.
- 2 Begin met de dubbele te wissen. De meeste fotoapps bieden die optie standaard aan.
- 3 Haal de lelijke eruit.
- 4 Verwijder de screenshots. Ze zijn vaak gesorteerd in een mapje.
- 5 Zet in Whatsapp het automatisch downloaden van bijgevoegde foto's uit.

Als deelnemer aan een conferentie in de Verenigde Staten kwam Massaro de grondlegger van de vereniging van 'foto-organizers' tegen. Sindsdien richt Massaro zich volledig op de kiekjes, zowel analoog als digitaal. „Hoewel mijn werk afwisselend genoeg was, ging het helemaal kriebelen. Fotografie geniet mijn hele leven al mijn bijzondere interesse en door de komst van de smartphone is die alleen maar toegenomen. Vroeger ging je speciaal op stap met een camera, was je zuinig met een rolletje. Nu heb je dat ding de hele dag bij je. Voor je het weet, heb je tien foto's gemaakt. Dat loopt heel snel op. En dan heb ik het nog niet eens over foto's die je via Whatsapp krijgt en automatisch worden opgeslagen.”

Grip

Grip krijgen op je foto's, zodat je ze makkelijk terug kunt vinden en daarna makkelijker kunt beslissen of ze een album in gaan of naar de digitale schroothoop. Met artificial intelligence (AI) kan al een heleboel, betoogt Massaro. „De meeste fotoprogramma's doen aan gezichtsherkenning, het is heel eenvoudig om dubbele foto's te vinden, maar je kunt in veel gevallen ook op locatie of onderwerp zoeken. De app op je telefoon maakt automatisch al mapjes aan.” De Leidse adviseert daarbij mapjes op de harde schijf van de computer of laptop aan te maken. Je hebt ze sowieso nodig als je een fotoboek wilt maken en daar-

naast is de telefoon ook een valkuil. „Je kunt automatisch backups naar de iCloud laten maken als je een iPhone hebt, maar als je foto's van de telefoon verwijdert, verdwijnen ze daar ook. Foto's van mensen met een Android gaan automatisch naar Google-foto's als je die optie niet uitzet. En Google gaat daar niet voorzichtig mee om. Feitelijk zijn ze eigenaar van jouw foto's. Daar doen ze mee wat ze willen.” Ben je iets georganiseerd, de angst om weg te gooien blijft groot. Analoog nog meer dan digitaal. Er komt ook psychologie bij kijken en emoties nemen vaak de overhand. Toch kan het, zegt Massaro. „Een op de vijf foto's zijn nodig om een verhaal te vertellen. Kijk, als je net terugkomt van vakantie, wil je alles bewaren. Maar wil je later echt zes zonsongangen terugzien of al die dieren in de dierentuin? Juist door die veelheid wordt het niet mooier. Het wordt alleen maar leuker als het echt met zorg is uitgekozen.”

Boek

'Oh, die foto's'; een gids om je foto's te organiseren en er plezier aan te beleven - Ellen Massaro. 160 pagina's. Prijs 24,50 euro. Uitgegeven in eigen beheer en te bestellen via www.ellenmassaro.nl

